

● V LJUBLJANI GRADIMO SPOMENIK JUNAŠKEMU BOJU LJUBLJANČANOV MED II. SVETOVNO VOJNO

Pot spominov in tovarištva

Ljubljana mesto — heroj, ki jo je predsednik Tito prvo počastil s tem odlikovanjem, želi s tem spomenikom povezati svojo slavno preteklost s samoupravnim socialistično prihodnostjo.

V Ljubljani je bila že aprila 1941, komaj 2 tedna po okupaciji, rojena Osvobodilna fronta slovenskega naroda, organizacija, v kateri se je slovensko ljudstvo bojevalo za nacionalno in socialno osvoboditev.

V nemočem besu, da bi zlo-mil vseljudski odpor, je okupator v noči na 23. februar 1942 obdal uporno mesto z žico in bunkerji in ga tako spremenil v koncentracijsko taborišče. Ljubljana, ki je bila okupirana 1493 dni, od tega 1170 dni obdana z žico, se je ves ta čas borila, žrtvovala, podpirala partizane in nazadnje dočakala svoj zmagovalni dan.

Pot spominov in tovarištva bo 34 km dolg drevored, zelen prstan okrog mesta, ki je med vojno doživelo usodo, kot je ni doživelo nobeno drugo mesto.

Pot spominov in tovarištva bo povezovala 102 spominska kamna in 6 spomenikov ob vpadnicah. Postavili so jih in zanje skrbijo ljubljanski delovni kolektivi. To bo 4 m široka pope-skana pešpot, ob kateri bo zasa-jen obojestranski drevored in ki jo obdaja posebna zelenica.

Pot spominov in tovarištva gradijo občani, mladinske delovne brigade ljubljanskih občin in nekaterih pobratenih občin iz republik in pokrajin Jugoslavije, Komunalno podjetje Ljubljana, s svojimi temeljnimi organizacijami združenega dela, denar za gradnjo pa prispevajo delavci in delavke Ljubljane prek samoupravnih sporazumov in družbene dogovora.

Do sedaj je zgrajenih več od-sekov Poti spominov in tovarištva: skozi Murgle, prek Golovca, od Hošimihove do Tomačevske c., skozi Žale, ob Celovski cesti in na odseku od Ceste na Brdo do Drage.

Od leta 1957 organiziramo vsako leto v Ljubljani Pohod po poteh partizanske Ljubljane, ki je postal tradicionalna politično-sportska manifestacija mednarodnega pomena in ki se ga vsako leto udeležijo okoli 80.000 ljudi. Ko bo zgrajena Pot spominov in tovarištva, bodo lahko

udeleženci pohoda preizkusili svojo vzdržljivost tudi na njej.

Ob Poti spominov in tovarištva, ki povezuje nekatere osnovne šole, vrtce, igrišča in zelene površine,

bodo zgrajeni razni športni objekti in rekreacijske površine, tako da bo postala vsakodnevno zbirališče tistih, ki si bodo zaželeli miru, sprostitve ali športnega udejstvovanja.

Dokončna izgradnja Poti spominov in tovarištva postaja stvar vseh ljubljancov, starih in mladih. Bodo in ostanimo vredni nasledniki svojih prednikov!

Za dosego tega cilja lahko vsakdo prispeva svoj delež in tako potrdi, da sta tovarištvo in solidarnost v socialistični samoupravni Jugoslaviji živa in zavesti ljudskih množic.

Odbor za izgradnjo Poti spominov in tovarištva pri MK SZDL Ljubljana

● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ●

● PREDSEDSTVO OBČINSKE KONFERENCE ZRVS

Analiza in nadaljnja usmeritev

Na zadnji seji predsedstva OK ZRVS so člani obravnavali izvajanje nalog iz delovnega programa za leto 1980.

Strokovni pouk z rezervnimi starešinami je že končan s praktičnim delom na terenu in z analizo le-tega.

Udeležba pri praktičnem delu pouka, metode dela in vodenja so pokazale pravilno zastavljeno delo, tako da so rezervne starešine dobili jasen pogled tako v širši kot v ožji pomen vodenja enot v napadu.

Strokovna komisija pri predsedstvu OK ZRVS je angažirala veliko mladih perspektivnih predavateljev iz vrst rezervnih vojaških starešin in pripravila vse potrebno gradivo. Tako je bilo maksimalno omogočeno delo predavateljev, izvajalcev in seveda rezervnih vojaških starešin.

Na seji so člani OK ZRVS v zaključkih in predlogih ugotovili predvsem:

— delo s tako pripravljenim pisnim gradivom je bilo pri pouku strokovno olajšano in kvalitetno še izboljšajmo;

— uporaba tehničnih pripomočkov (filmov oziroma grafskopa z narisanimi in napisanimi folijami) pomeni resnični napredek;

— glede na širino taktične naloge so bila predavanja še premalo konkretna in so rezervni vojaški starešine šele na terenu dojele naloge v celoti;

— naloge za mlajše oficirje je treba napisati še preprosteje, da bi bile vsem popolnoma jasne;

— število predavateljev je treba še razširiti, da bi bilo delo v učilnicah in na terenu razdeljeno še na manjše skupine;

— še vedno ni zadovoljivo znanje branja zemljevidov;

— starejši rezervni vojaški starešine (RVS) še vedno ne poznajo novega orožja;

— če obstajajo za teme, ki jih uvažamo v strokovni pouk, tudi filmi, jih je treba na seminarjih obvezno tudi pokazati;

— velikost posamezne skupine obveznikov tako v učilnicah kot na terenu naj ne preseže števila 30;

— ogled terena za vajo je treba opraviti že pred zaključnimi vajami;

— interes obveznikov in samo angažirano njihovo delo sta bila na terenu večja kot prejšnja leta;

— skupine obveznikov RVS velja v bodoče razdeliti tako, da bodo generacije starejših oficirjev (po letih) ločene od mlajših, ki še nimajo toliko strokovnega znanja;

— v bodoče bodo RVS dobivale pisno gradivo samo do pre-soje položaja, povelja pa bodo pisali sami;

— še večjo pozornost je po-svetiti predavateljem glede me-tode dela z obvezniki;

— razširiti velja organizacijsko delo in doseči zavest predvsem glede politične zrelosti, različna zamujanja je treba odpravi-ti, saj niso sprejemljiva za no-benega RVS;

— še vedno je čutili, da RVS ne zasledujejo, ne berejo in se ne seznanjajo z objavljenimi gradivi v reviji Naša obramba;

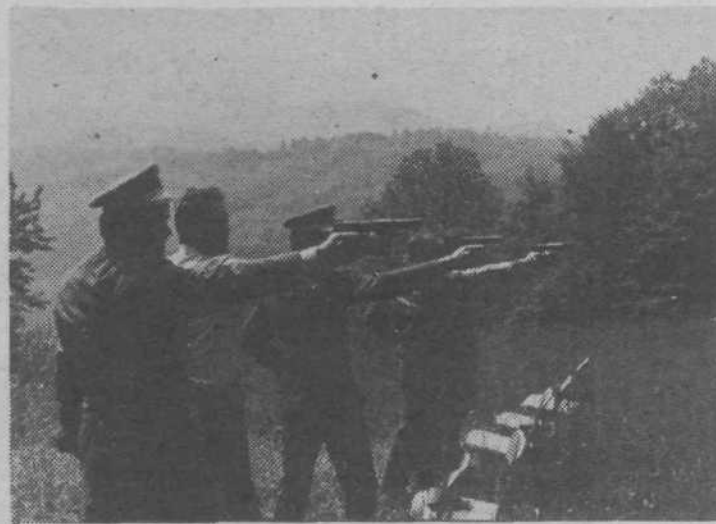
— pri taktičnih nalogah velja izpolniti sodelovanje vseh komponent — od JLA, TO, CZ, NZ, prebivalstva in drugih;

— organizirati je več strokovnih seminarjev iz tematike TKT;

— organizirati je tehnične zbornice za vse RVS;

— pri taktičnih nalogah je treba dati večji poudarek zavarovanju enot.

VILKO SLUGA

Tudi improvizirano strelišče v naravi mora odražati organizacijo in sodelovanje vseh — zavarovanja, kazalcev in vodje strelišča. Na sliki skupina rezervnih vojaških starešin na tekmovanju z vojaško pištolo (Besedilo in slika V. SLUGA)

● MEDVOJNI KOMUNISTI PRIPOVEDUJEJO

● SPOMIN NA TEŽKE DNI

OHRANITI MLADIM RODOVOM

»Leta 1942 je bilo življenje v Ljubljani najtežje. Mesto so okupatorji ogradili z bodečo živo, bela garda je bila na višku svoje moči. Padali so talci. Osvobodilna fronta je bila nekoliko oslabiljena, saj je veliko ljudi, ki so delali v njej, odšlo v partizane.«

Tako se tega časa spominja Fani Tomičević, ki je bralcem Naše skupnosti ni treba posebej predstavljati, saj najbrž ni občana, ki še ni slišal zanjo. Prav v letu, ko je postala članica komunistične partije, je doživela svojo prvo veliko preizkušnjo v boju proti okupatorju. Preživljala je ure, prežeti s skrbjo in s strahom za druge in zase. Zato ni čudno, da so ji ti dnevi ostali trdno v spominu.

Bilo je 22. ali 23. aprila, ko so Italijani že tretjič, odkar je bila okoli Ljubljane napeta žica, obkolili Zeleno jamo. Fani, svakinja in majhna otroka so bili takrat sami doma. V stanovanje so vdrli Italijani, oblečeni v civilne obleke, medtem ko so vojaki v uniformah zastražili hišo. Iskali so skrito radijsko postajo. Spraševali so po Faninem svaku Florijanu Žagarju. Preiskali so vso hišo, toda odkrili niso nič pomembnega. Fani se je najbolj bala, da bodo našli pločevinasto škatlo, ki je visela pod stopnicami. Takrat sicer še ni vedela, kaj je spravljeno v njej, toda zdelo se ji je, da mora biti nekaj zelo pomembnega, kajti Florijan je škatlo pokazal le njej. To, da je bil v škatli seznam krojačev, ki so šivali za partizane, pa spisek skladišč in hrane, je zvedela šele kasneje. Florijan je bil namreč po poklicu krojač, zato je kot partizanski zaupnik opravljal naloge intendanta.

Italijani so ves dan hodili po hiši, stali in posedali na stopnicah, pod katerimi je bila na žici obešena škatla. Fani je ves čas napeto poslušala, če se bo žica utrgala in bo škatla padla na tla. To bi prav gotovo zbudilo pozornost Italijanov. Toda k sreči se je vse dobro končalo. Popoldne je šla mimo hiše neka mladinska aktivistka in Fani ji je z roko pomignila, da je vse v redu. Florijana je namreč skrbelo, če niso Italijani v hiši odkrili kaj pomembnega. Ponoči je Fani škatlo zakopala na vrt, zgodaj zjutraj pa jo je mladinka odnesla Florijanu, ki se po tej preiskavi ni več vrnil domov, ampak je kmalu zatem odšel v partizane. Italijani so se zgodaj zjutraj ponovno vrnili, toda prek dneva so se umaknili in s seboj vzeli tudi sode z bencinom, ki so jih imeli pripravljene za primer, če bi v hiši našli karkoli sumljivega.

Okoli 20. aprila je bila Fani Tomičević povabljena h Gregi Percu. »No, Ančka,« ji je rekel, »do sedaj si delala v ožjem krogu, zdaj pa boš morala tudi v širšem.« Sprejel jo je v partijo in postala je članica rajonskega komiteja. Obenem pa so jo vključili tudi v rajonski odbor OF. Ustanovila je odbor slovenske protifašistične ženske zveze, veliko pa je hodila tudi po tovarnah.

»Dolžnost vsakega Slovenca je bila,« pravi Fani Tomičević, »da je pripomogel k zmagi nad okupatorjem.«

Zato je prav, da ta del naše zgodovine nikoli ne zatone v pozabo, kajti spomin na težke dni, ki jih je preživljal narod in posamezniki, je treba ohraniti mlajšim rodovom.

D. J.

● ŠOLSTVO ● ŠOLSTVO ●

Ko bom velik, bom...

Odločitev, da še leto dni počakamo z uvažanjem usmerjenega izobraževanja, nima svojih korenin samo v še ne dovolj pripravljenih učbenikih, programih, sistemov prihodnosti... Korenine so tudi v slabo ali skoraj nepripravljenih potrebah tozdoz, nepovezanih izvajalcev in uporabnikov v posebnih izobraževalnih skupnostih usmerjenega izobraževanja. Posledice nepovezanosti se kažejo tudi v predlagani mreži programskih usmeritev, tj. v smereh, ki naj bi jih izvajale posamezne vzgojno-izobraževalne organizacije.

Tu je bilo in je čutili zunanje interese, ki nimajo dovolj trdnih osnov v gospodarstvu, interese za vsako ceno obratniti ali pridobiti »mikavne« usmeritve. Posebno je bilo to čutili pri predlogih programskih usmeritev v sedanjih gimnazijah (ki imajo svoje korenine še v obdobju humanizma).

ln bil se je boj za naravoslovno-matematično usmeritev, družboslovno-jezikovno, medicinsko, kulturološko... smer. Takšen boj je imel svoj odraz tudi pri vpisu v prvi razred srednjih šol. Gimnazijski oddelki so polni do zadnjega mesta, oddelki poklicnih šol pa »samevajo«.

Ob razmišljanju kako naprej, se seveda ustavimo tudi pri name-rah za preobrazbo mošćanske gimnazije. Predlagano elektro usmeritev za poklic elektrotehnik — energetik moramo razčleniti in ugotoviti možnosti za njeno ure-sničitve. Če zanemarimo lokacijo in vzdrževnost zgradbe, se usta-

vimo ob njeni opremljenosti in številu kabinetnih učilnic pri izobraževanju za ta poklic, ob usposobljenosti delavcev in ob nujni povezanosti izvajalcev. Program, ki ga učenci obvladajo v šolskih klopih, se nadaljuje v neposredni proizvodnji — v tozdiš s področja elektro industrije. To pomeni, da moramo usposobiti delavce v vzgojno-izobraževalnih organizacijah, opremiti kabinete in druge prostore in — kar je še posebno pomembno — usposobiti tudi delavce v tozdiš, kjer učenci nadaljujejo svoj program. Tozda z elektrotehničskimi deli v občini skoraj nimamo, nimamo torej »usmerjene« temeljne organizacije, ki bi bila sposobna prevzeti del odgovornosti za izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa. Tudi nujnih povezav z množičnimi organizacijami v drugih občinah v Ljubljani danes še ni, kljub zahtevi, da moramo pogoje za pričetek dela 1. septembra 1981 PRIPRAVITI NAJMANJ LETO DNI PREJ. Načrtovani razvoj usmerjenega izobraževanja zato nujno primerjamo z načrtovanim razvojem gospodarstva v občini. Toda tu ne najdemo pravih stičnih točk. Zato bi morali zaradi življenjske povezanosti izobraževanja za delo z delom ponovno preveriti predlagano usmeritev in možnosti za njeno kvalitetno izvajanje. Predlagali smo medicinsko usmeritev, toda v gradnji je nov medicinski center; predlagali smo naravoslovno matematično usmeritev, kemijsko usmeritev — a ostali osamljeni.

Zato velja na začetku novega šolskega leta — zadnjega po starem — skupaj preučiti možnosti in potrebe in skupaj dogovor uveljaviti v Ljubljani.

JANEZ LAH

● JANČE 80

MI IN CESTA

Med članstvom naše OO ZSMS v delovni organizaciji Jugotekstil ONA — ON smo že večkrat poskušali dobiti mladince, ki bi šli na mladinsko delovno akcijo. Letos sem se odločil, da grem in dobil sem vso podporo OO ZSMS in sodelavcev.

OK ZSMS Moste—Polje je med drugim organizirala tudi delovno akcijo na Jančah in tja sem skupaj z drugimi brigadirji brigade II. grupe odredov šel tudi jaz. Štirinajst dni — od 29. 6. do 13. 7. — smo delali na trasi za osem km dolge ceste od Trebejvega do Volavlj. Čeprav nas je slabo vreme močno oviralo pri delu, smo dosegli lepe rezultate. Ure, ko nismo bili na trasi, smo zaposlili z delom v naselju v vasi Tuji grm. Tu smo imeli predavanja in kraje kulturne prireditve. V brigadi nismo poznali dolgočasja. Tudi z mladinci iz okoliških krajev smo sodelovali na kulturnih in športnih prireditvah.

Pozabiti pa ne smem našega sodelovanja s kmeti, ki smo jim pomagali spravljati seno. Čudovito smo se razumeli tudi z oskrbniki planinskega doma na Jančah, kjer so nam pripravljali hrano.

Štirinajst dni med dobrimi prijatelji je prehitro minilo. Zato sem se vrnil še za deset dni. Namesto na morju sem svoj letni dopust preživel raje v brigadirskem naselju in vrnem se včasih tudi ob koncu tedna. Kdor je kdaj okusil brigadirsko življenje, trdo delo, izobraževanje, zabavo, prijateljstvo, se ga bo vedno rad spominjal in se bo v brigadirsko naselja še vračal. Tako tudi jaz.

BOJAN GEREČNIK